

Opvattingen van het college of burgemeester ex. artikel 33 Reglement van Orde. De griffie zorgt voor verspreiding. Beantwoording volgt zo snel mogelijk en in ieder geval binnen 4 weken.

VERZOEK OM BEANTWOORDING VOOR DE BESLUITVORMENDE RAAD op 7/7

Naam en fractie: Hugo Bellaart, VVD
Datum indiening: 1 juli 2021
Datum antwoord: 26 augustus 2021
Onderwerp: lastenverhoging via de afvalstoffenheffing

Inleiding

Bij de meningsvormende behandeling van de Perspectiefnota is een voorstel naar voren gebracht om de Afvalstoffenheffing (een bestemmingsheffing i.v.m. afvalinzameling) met €5 te verhogen, om zo de lasten voor straatreiniging (deels) te dekken.

Er is een vermoeden dat deze creatieve vondst – die uiteindelijk gewoon leidt tot verhoging van de lasten voor inwoners – mogelijk stuit op juridische bezwaren, gelet op de jurisprudentie, de wetgeving en afwijzing door de wetgever. Zie ook de toelichting in de PN van het college bij het voorstel.

Eenzijds heeft het Hof geoordeeld dat deze (extra) heffing mag (zie annotatie 25), maar anderzijds is bepaald dat het verband moet houden met de inzameling van het afval (in zakken), zie annotatie 26 en ook dat de wetgever een voorstel ertoe had afgewezen (annotatie 27). Straatreiniging t.b.v. zwerfafval in het algemeen mag dus NIET worden toegerekend aan de ASH.

Hof Amsterdam oordeelde op 12 november 2009²⁵ dat een derde van de totale kosten van straatreiniging en reinigingspolitie mag worden toegerekend aan de afvalstoffenheffing en het reinigingsrecht bedrijfsvuil, omdat het aanbieden van afvalstoffen in zakken nevenvervuiling (zwerfvuil) met zich brengt en dat controle nodig is op het juist aanbieden van afval. Een dergelijke keuze maakt deel uit van de vrije beleidsruimte van het gemeentebestuur. Kosten van algemeen zwerfafval zijn overigens niet verhaalbaar door middel van de afvalstoffenheffing. De Hoge Raad oordeelt namelijk dat alleen kosten mogen worden verhaald die verband houden met de inzameling van het vuil waarop de heffing betrekking heeft.²⁶ Ook de wetgever is van mening dat de kosten van het verwijderen van zwerfvuil niet door middel van de afvalstoffenheffing kunnen worden verhaald.²⁷

²⁵ Hof Amsterdam 12 november 2009, ECLI:NL:GHAMS:2009:BK3181.

²⁶ HR 10 april 2009, ECLI:NL:HR:2009:BC3691.

²⁷ Een wetsvoorstel tot verruiming van het bereik van de afvalstoffenheffing, zodat de kosten van het voorkomen en beheren van zwerfafval door middel van deze heffing kunnen worden verhaald, is niet aangenomen. Overwogen wordt dat 'verwijderen van zwerfvuil een gezamenlijke verantwoordelijkheid (is) van producenten en gemeenten. Betaling van meerkosten voor bestrijding van zwerfafval dient te geschieden uit de algemene middelen van de gemeenten, door extra vergoedingen uit het afvalfonds of uit de opbrengsten van bestuurlijke boetes voor veroorzakers van zwerfafval. Financiering via de afvalstoffenheffing leidt er ook toe dat de nadruk op preventie en het leggen van verantwoordelijkheden bij bedrijven en organisaties minder wordt' (Kamerstukken II 2007/08, 31 337, nrs. 2,3 en 9).

Vraag 1

Kunt u uitleggen of, en op welke wijze, een heffing als onderdeel van de Afvalstoffenheffing – zoals bedoeld in de PN -, gelet op de jurisprudentie en de bedoeling van de wetgever, in Gooise Meren toch ingevoerd zou kunnen worden?

Antwoord:

Dit voorstel, het toerekenen van 10% van de kosten van straatreiniging aan de afvalstoffenheffing, gaat om kosten die gemeente Gooise Meren altijd al maakt door zwerfafval op te ruimen, om een bepaald beeldkwaliteit te behouden conform de afgesproken CROW richtlijnen. Daarnaast past dit voorstel bij het principe kostendekkendheid dat de gemeente hanteert en is het een systematiek die we al langer hadden mogen toepassen.

De door de vragensteller aangehaalde jurisprudentie dateert uit 2009 en is gedateerd. Uit recentere jurisprudentie omtrent dit onderwerp blijkt dat er géén beperking is aan de mate waarin de veegkosten aan de heffingen (riool en afval) mogen worden toegerekend. De Hoge Raad heeft in 2019 namelijk over de rioolheffing geoordeeld dat een gemeente vrij is om te beslissen over welk deel van de kosten die zijdelings (dit is doorgaans gekwantificeerd als meer dan 10%) met de riolering samenhangen, daarin wordt meegenomen (Hoge Raad 21-06-2019, 18/01310).

Deze ruimere uitleg voor de rioolheffing geldt eveneens voor de afvalstoffenheffing, aldus de VNG. Over het algemeen wordt gesteld dat straatreiniging in een meer dan zijdelings verband staat met de afvalstoffenheffing, omdat een aanmerkelijk

van het zwerfvuil 'onjuist aangeboden' huishoudelijke afvalstoffen betreft. In het verleden werd uitgegaan van een maximale toerekening van $\frac{1}{3}$ e deel van de kosten. Inmiddels is het toegestaan om een groter deel van de kosten toe te rekenen, onder voorwaarde dat de toegerekende kosten in een meer dan zijdelings verband staan tot het taakveld en deze keuze wordt vastgelegd en toegelicht (zie ook de online VNG-handreiking kostenonderbouwing). Zo wordt in buurgemeente Hilversum bijvoorbeeld reeds circa 33% van de kosten van straatreiniging aan de afvalinzameling toegerekend. Ook Gooise Meren ziet, zoals in de Perspectiefnota wordt toegelicht, een mogelijkheid om een percentage straatreiniging toe te rekenen aan de afvalstoffenheffing. Daarbij is deze manier van toerekenen van straatreinigen aan de afvalstoffenheffing onafhankelijk van de reguliere wijze van afval inzamelen door de gemeente. Het staat dus los van de inzameling met behulp van zakken en/of bakken, maar heeft betrekking op de wijze waarop inzameling van huishoudelijk afval kan zorgen voor zwerfvuil door bijvoorbeeld bijplaatsingen bij ondergrondse containers of openstaande kliko's.